

FIETSEN LANGS DE OEVERS VAN DE MAAS

Bij het Franse gehuchtje Pouilly-en-Bassigny ligt de bron van de Maas. Het poeltje is niet groter dan zo'n 40 x 40 centimeter. En dat voor de brede rivier die wij kennen in Nederland! Vanaf de bron nemen we de Maas als leidraad voor onze fietstocht in de Haute-Marne en in de Franse Ardennen.

Tekst en fotografie: Karin Anema

Beboste heuvels, weiden, wuivende korenvelden en stille dorpjes vormen het landelijke decor, waar we over de plattelandsweggetjes rustig fietsen. Roofvogels dichtbij, leeuweriken hoog boven ons, en zwaluwen die wegschieten onder de dakpannen.

De Maas, in het begin niet veel meer dan een brede sloot, slingert als een groen lint door het landschap. In het bos van Morimond pauzeren we in het restaurant van Joel en Daniël die aan de oever van het meer al 50 jaar gasten ontvangen. Veel dagtoeristen en karpervissers komen uit Nancy en Epinal, maar evengoed komen er gezinnen uit Engeland en Nederland. In het meer leeft de zoetwaterkreeft *l'écrevisse à pattes rouges* - hét bewijs van het brandschone water uit diverse bronnen in het bos.

Behalve natuur is er ruimschoots cultureel erfgoed langs de fietsroute. Zoals een abdij, in de 18e eeuw gebouwd door monniken. Zoals het plaatsje Clefmont, verscholen achter oude stadsmuren. Of zoals het 11e eeuwse verdedi-

gingsbolwerk van Bourmont dat door de eeuwen heen barre tijden heeft getrotseerd. Aan de voet van de stadswallen kijkt het stadje trots uit over de Maasvallei waarin tientallen gehuchtjes liggen. Van de ooit duizenden inwoners zijn er nog maar een paar honderd over, vertelt de burgemeester - een vrijwilligersbaan in Frankrijk - die ons rondleidt. Als de kaasfabriek van Caprice des Dieux hier niet was geweest, was het stadje al lang ten dode opgeschreven geweest.

Typerend zijn de straten met arbeiderswoningen en de lanen met grote huizen van oude graven en gravinnen uit de 18e eeuw. Soms wonen de erfgenamen van zo'n paleisje in Parijs en gebruiken het erfgoed als tweede woning. Maar vaker zijn de huizen lang geleden verlaten en staan te koop. Als we zo'n huis van binnen bekijken, dringt de oude glorie goed door.

Tijd voor een lunch in het oude café du gare dat maaltijden *sans chi chi* (zonder poespas)

serveert.

Wat opvalt langs de weg zijn de knullige bordjes '*vide grenier*' (letterlijk: lege zolder). Dé passie van veel Fransen om in de zomer een rommelmarkt te bezoeken. In Montigny-le-Roi, waar we ons te goed doen aan een regionale kaasfondue met charcuterie, die 'beslist anders is dan elders', volgens de serveerster, vertelt ze vervolgens met schitterende ogen hoe ze hier doorgaans een apart spaarpotje hebben voor de vide greniers. Ze wijst een stokoude kassa aan. 'Die heb ik laatst op de kop getikt. Vide greniers zijn een lekker dagje uit.'

HISTORISCH JAAGPAD LANGS DE MAAS

Driehonderd kilometer noordelijk rolt het gasfalteerde jaagpad langs de Maas zich voor ons uit. In de Middeleeuwen trokken mensen de boten volgeladen met wijn, graan en ijzerwaren aan een lijn voort. Vervolgens werden paarden ingezet en uiteindelijk tractors en sleepboten. Dit 83 kilometer lange traject, dat in het Middeleeuwse stadje Charleville-Mézières begint, is helemaal gereserveerd voor iedereen die zich rollend of glijdend wil verplaatsen. Omdat het een jaagpad is geweest, heeft het pad geen noemenswaardig niveauverschil. Het inmiddels brede water van de Maas en het pad slingeren door een pittoresk landschap van bloeiende weiden en bossen. Aan de oe-

**WE
RIJDEN
LANGS
BEBOSTE
HEUVELS
EN STEILE
ROTSFOR-
MATIES**

vers liggen mooie dorpjes. Er zijn kleine, vaak onbemande sluisen. Ooit was het wild stromende water van de Maas in de herfst en het voorjaar zeer moeilijk bevaarbaar. Maar met de komst van sluisen en dammen midden 19e eeuw werd de Maas permanent bevaarbaar. In deze streek lagen ijzer- en staalfabrieken. Nog steeds kun je de typische arbeiderswoningen in de dorpjes herkennen, evenals de grote landhuizen van de fabriekseigenaren. Eén van die oude kasteelhuizen van een industrieel is de *Chambre d'ôte Le Temps des Cerises*, vernoemd naar een liedje, gezongen door Yves Montand en Greco. Het huis van kalksteen, bakstenen en leisteen is gerestaureerd door eigenaar Denis zelf. Na een werkend leven in Parijs is hij met zijn vrouw Sylviane naar hun geboortegrond teruggegaan. Nadat de laatste fabrieken gesloten zijn en de dorpen steeds meer ontvolken, zet het echtpaar in op toerisme. 'Dankzij de voie verte heb ik daar vertrouwen in', glundert hij.

De volgende dag fietsen we verder over de voie verte. Er valt volop te zien en te genieten. De pleziervaart, de sluiswachters, de aanpalende oude woningen, de *produits de la ferme*. Op het pad tref je een enkele fietser en rollerskater aan. Maar voor het overgrote deel heerst er kalmte en rust, met krekels en vleeskoeien in de weiden, zwaluwen in de lucht, en moestuinen bij de dorpen.

Even later rijden we verder langs beboste heuvels, langs de steile rotsformaties van de Dames de la Meuse en langs buitenverblijven.

HERINNERINGSBIERTJE

Cafeetjes liggen er niet langs de route. Des te verleidelijker om dorpjes langs de route aan te doen.

Eén daarvan is Haybes, waar de mini-bierbrouwerij Clos Belle Rose is. De jonge sommelier Julien zit het liefst met zijn neus in het bier. Met Cerf Blanc Blonde en Hayboise Ambrée innoveert hij een streekproduct. Hij heeft de ambitie de toekomst gastronomisch, toeristisch en patrimoniaal uit te stippelen, met de littekens van het oorlogsverleden erbij. Want indertijd kreeg het dorp hulp van de Engelsen. In Haybes is veel Engels bloed te vinden, ook Juliens moeder is Engelse. Vandaar een speciaal herinneringsbiertje. Het verhaal van Julien laat zien dat zijn roots zijn voedingsbron zijn om vooruit te komen. Ook Julien roemt de komst van de voie verte. 'Tussen de twee wereldoorlogen waren hier veel recreanten. Zij gingen naar de thermen aan de Maas of jagen in de bossen. Maar na de Tweede Wereldoorlog lag de prioriteit op industrie. Nu de fabrieken gesloten zijn en het crisistijd is, komt toerisme weer in belangstelling. De voie verte is een gouden greep. Daar komen veel stedelingen op af, die wel de rust en de streekproducten van het platteland zoeken, maar niet de wilde natuur.' Kortom, de *voie verte* betekent de teloorgang voor de metaalindustrie, maar een troef voor het toerisme. •

INFORMATIE:

Accommodatie:

Hôtel Arcombelle, Montigny-le-Roi, met een regionale keuken. Fietsen te huur. www.hotel-arcombelle.com

Chambre d'hôte, Le Temps des Cerises. Gelegen aan de voie verte. Fietsen te huur + fietsenwerkplaats.

1, rue Victor Hugo
08700 Nouzonville
www.letempsdescerises08.com

Hôtel-Restaurant Saint-Hubert (Ardennes à Vélo label). Aan de voie verte.

47, Grande Rue
08170 Haybes
www.hotel-en-ardennes.com

Maison des randonnées in Haybes: fietsen te huur.
www.haybes.fr

Eten:

Brasserie Lac de Morimond in Fresnoy. Kano's te huur en wandelroute. Goed zwemwater.

Café du Gare in Bourmont
Restaurant Le Rimbaud
11 bis Cours Aristide Briand
08000 Charleville Mézieres

Routes:

Haute Marne: Rondtocht van Montigny-le-Roi via de bron van de Maas en Morimond. Hoogteverschil 250 meter. Download routes (45, 55 en 64 km) op www.tourisme-hautemarne.com

TransArdennes voie verte langs de Maas van Charleville de Mézieres naar Givet (in totaal 83 km).

In diverse dorpen langs het traject kun je de trein terug nemen. Fietsen mogen gratis mee. Haal routeboekjes bij de VVV of download de route op www.ardennes.com en www.voiesvertes.com

Bezienswaardigheden:

Bezoek aan abdijen, musea, tuinen of karakteristieke plaatsen, zoals het vestingstadje Bourmont. Maak in Bourmont een wandeling door het Parc des Roches, dat geïnspireerd is op Parc Buttes Chaumont in Parijs. Of bezoek het 17e eeuwse Charleville-Mézieres (geboorteplaats Rimbaud) en Hierges (kasteelruïne). Allerlei themaroutes zijn te vinden op www.visitardenne.com/all-access

Websites:

www.tourisme-hautemarne.com
www.tourisme-champagne-ardenne.com
www.ardennes.com